

Årsrapport 2019 Bolag

Liseberg AB

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Verksamhetsanalys.....	5
2.1	Väsentliga händelser.....	5
2.2	Dotterbolag/Affärsområden.....	7
2.2.1	<i>Viktiga framtidsfrågor.....</i>	<i>7</i>
2.3	Analys av årets utfall	8
2.4	Investeringar	8
2.5	Bokslut.....	8
2.5.1	<i>Sammanfattande analys.....</i>	<i>8</i>
2.6	Utveckling inom personalområdet.....	9
2.6.1	<i>Personalvolym och lönekostnad.....</i>	<i>9</i>
2.6.2	<i>Övrig utveckling inom personalområdet.....</i>	<i>9</i>
2.7	Redovisning av uppdrag ifrån KS/KF som fördelats utanför kommunfullmäktiges budget	9
2.8	Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag	9
2.8.1	<i>Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll .....</i>	<i>9</i>
2.8.2	<i>Brukar-/kundorienterad kvalitetsledning .....</i>	<i>10</i>
2.8.3	<i>Sponsring.....</i>	<i>10</i>
2.9	Kommunala ändamålet och befogenheterna.....	11
3	Uppföljning av kommunfullmäktiges budget	13
3.1	Kommunfullmäktiges mål/inriktningar	13
3.2	Kommunfullmäktiges uppdrag till styrelsen	14
4	Nyckeltalsredovisning	15

1 Sammanfattning

Under 2019 besöktes Liseberg av totalt 3,0 miljoner gäster och årets omsättning i koncernen uppgick till 1 373,6 Mkr, varav ersättning från Trafikverket för de byggnader som tagits över i samband med Västlänksprojektet, utgör 113,8 Mkr. 2019 har varit ett år med något vikande besökssiffror samtidigt som försäljningen och resultatet förbättrats.

Antalet parkgäster under sommarsäsongen påverkades negativt av det ostadiga väder som inledde sommarsäsongen, en ny avtalsstruktur med ungdomscuperna 2019 där fri entré har ersatts med rabatterade priser samt avsaknaden av en stor ny attraktion. När grindarna stängde för sommarsäsongen hade parken haft ett gästantal på totalt 1 967 000, vilket var 183 000 gäster under budget och 110 000 (5%) färre gäster än 2018. Halloweenssäsongen blev däremot ännu en gång en succé med 351 000 gäster och när Jul på Liseberg stängde hade avvikelsen mot budget minskat till 131 000. Trots att antalet gäster minskat ökade försäljningen jämfört med föregående år med 31,1 Mkr (2%).

Det nya Hamnområdet hade premiär i samband med säsongsöppningen och har skapat en ny mötesplats i Göteborg där Lisebergs gäster kan äta, dricka, dansa och lyssna på musik. Totalt antal besökare till Lilla Scenen och Polketten under de tre säsongerna var över 115 000. Även scenprogrammet på Stora Scenen drog ett stort antal besökare (230 000) med akter som John Fogerty och Kraftwerk. Övriga större nyheter under 2019 var ett nytt skräckhus utomhus under Halloween och en ombyggnad av Södra Entrén med fler självservicekassor och högre kapacitet. Försäljningen av årskort (inkl. Guldpassen) uppgick till 189 000, vilket var 7 000 fler kort än föregående år.

Hotellmarknaden i Göteborg har varit stark under 2019 vilket inneburit att hotellet haft en bra beläggning, framförallt under sommaren, och har därmed kunnat öka sin omsättning. Samtidigt har arbetet med att sänka kostnaderna gett resultat och totalt ökar hotellet sitt rörelseresultat med nästan 30% till drygt 10 Mkr. Stugor & Camping tappade en stor och viktig konferensgäst samtidigt som antalet entreprenörskunder minskade, vilket innebar att omsättning under 2019 också minskade från 40,3 till 37,7 Mkr. Boendeverksamheterna totalt uppvisade en ökning i rörelseresultat med 24% och uppgick till 17,2 Mkr.

Arbetet med expansionen av Lisebergs verksamhet söder om parken genom uppförandet av ett tematiserat hotell och en vattenpark inomhus (Liseberg Jubileumsprojekt) fortsatte under 2019. Den 23 september tog styrelsen beslut att ingå avtal med upphandlad entreprenör samt att godkänna Lisebergs byggherrekostnader gällande produktion av det tematiserade hotellet. För vattenparken pågår ett arbete med att, tillsammans med entreprenören, ta fram systemhandlingar. Systemhandlingarna inklusive kostnadskalkyl beräknas vara klart under första halvåret 2020 och därefter kommer genomförandebeslutet att tillställas Lisebergs styrelse. Under året har också förhandlingar med Volvo Cars och AB Volvo inletts avseende ett uppförande av ett upplevelsecenter på delar av Lisebergs mark. En ny markparkering med 900 platser öppnade i juli och vars syfte är att successivt ersätta gamla parkeringen söder om parken.

I samband med byggnationen av Västlänken revs Lisebergshallen och backstage till Stora Scenen. Nya provisorier för backstage har färdigställts och ny markbeläggning har lagts vid huvudentrén. I januari 2020 kommer även Stjärnornas Krog och The Green Room att rivras. Ersättning för Lisebergshallen och de övriga byggnader som har tagits i anspråk har under 2019 utgått från Trafikverket med 113,7 Mkr. En viss påverkan på bolagets verksamhet från arbetet med Västlänken kan konstateras. Dock har ännu inget

krav på ersättning utöver vad som tidigare avtalats rests från Lisebergs sida.

Liseberg arbetar systematiskt och långsiktigt med miljöfrågor och miljöarbetet utgör en viktig del av verksamhetens hållbarhetsarbete. Miljöarbetet styrs utifrån ett dokumenterat miljöledningssystem som bidrar till efterlevnad av tillämplig miljölagstiftning och minskad miljöpåverkan. Under året har flera förbättringsåtgärder genomförts. Bland annat har pantinsamlingen ökat, fler kemikalier med farliga egenskaper fasats ut och energieffektiviseringsåtgärder genomförts. Dessutom har Lisebergs sortiment av miljömärkta eller miljöanpassade varor och dekorationer utökats. Hela Lisebergs verksamhet är miljödiplomerad enligt Svensk Miljöbas miljöledningsstandard och årets revision resulterade återigen i ett förnyat miljödiplom. Liseberg upprättar för tredje året en hållbarhetsredovisning enligt GRI Standarder. I denna redovisning finns mer information om miljöarbetet.

Liseberg styr och målsätter verksamheten i sin årliga affärsplan utifrån ägardirektivet där kommunfullmäktiges prioriterade mål är en integrerad del. Inom de områden som är tillämpliga och relevanta för den verksamhet Liseberg bedriver, bidrar bolaget till en god måluppfyllelse.

2 Verksamhetsanalys

2.1 Väsentliga händelser

Sommarsäsongen

Antalet parkgäster under sommarsäsongen påverkades negativt av det ostadiga väder som inledde sommarsäsongen, en ny avtalsstruktur med ungdomscuperna 2019 där fri entré har ersatts med rabatterade priser samt avsaknaden av en stor ny attraktion. När grindarna stängde för sommarsäsongen hade parken haft ett gästantal på totalt 1 967 000, vilket var 183 000 gäster under budget och 110 000 (5%) färre gäster än 2018. Omsättningen i parken under sommarsäsongen uppgick till 842,4 Mkr och därmed stängdes sommarsäsongen med en försäljning som låg efter budget med 38,8 Mkr men över föregående år med 12,6 Mkr (2%). Försäljningsökningen kan förklaras av ett högre entrépris, en ökad försäljning per gäst samt avyttring av en del tillgångar såsom exempelvis ett växthus i Kålleröd samt ett antal attraktioner.

Halloween

För femte året i rad öppnade Liseberg grindarna under Halloween. Årets upplaga slog rekord jämfört med tidigare år och antalet parkgäster ökade med 4% jämfört med 2018 till totalt 351 000, vilket var 51 000 över budget och 21 000 fler än 2018. Även i år hade Hamnområdet gjorts om till skräckområde med över 200 inhyrda aktörer. Årets nyhet under Halloween var Skogen, ett skräckhus utomhus och som blev en stor succé med 30 000 besökare. Omsättningen under Halloween 2019 uppgick till 100 miljoner kronor, vilket är en ökning med 10%. Gästnöjdheten (helhetsomdöme antalet nöjda och helnöjda gäster) har dock gått ned något jämfört med föregående år från 91% till 87%.

Jul på Liseberg

Julsäsongen på Liseberg blev en godkänd avslutning på 2019 med 502 000 gäster, vilket var i nivå med budget men en minskning mot 2018 med 3% (16 000). Omsättningen uppgick till 113,3 Mkr vilket var 2,1 Mkr över budget och 2,3 Mkr bättre än 2018. Förutom den sedvanliga julmarknaden kunde gästerna besöka årets nya isshow, En julsaga, och ett antal julöppna attraktioner. Just attraktionerna bidrog till det positiva utfallet och antalet sålda åkpass under julen uppgick till 73 000, vilket är en ökning mot föregående år med över 11 000 och 16 000 över budget.

Jubileumsprojektet

Under året har förhandlingar med Fastighetskontoret genomförts avseende förvärv av de fastigheter på Södra parkeringen som i dagsläget disponeras genom arrendeavtal. Syftet med förvärvet är att säkerställa detaljplanarbetet för fastigheten Krokslätt 150:15 (Södra parkeringen). Den nya detaljplanen vann laga kraft i december 2019. Fastighetsregleringen kommer att genomföras under första delen av 2020.

Den 23 september, 2019 tog styrelsen beslut att ingå avtal med upphandlad entreprenör samt att godkänna Lisebergs byggherrekostnader gällande produktion av ett tematiserat hotell. Marksanering, vilket utgör första fasen av projektet, påbörjades därmed under hösten. För vattenparken pågår arbetet med att, tillsammans med entreprenören, ta fram systemhandlingar. Systemhandlingarna inklusive kostnadskalkyl beräknas vara klart under första halvåret 2020 och därefter kommer genomförandebeslutet att tillställas Lisebergs styrelse.

Under året har förhandlingar med Volvo Cars och AB Volvo inletts avseende ett uppförande av ett upplevelsecenter på delar av Lisebergs mark. Målet med förhandlingarna är att kunna presentera en hemställan till kommunalfullmäktige under 2020 och därefter påbörja nödvändig fastighetsreglering.

I juli 2019 öppnades en ny markparkering öster om Mölndalsån med 900 platser och vars syfte är att successivt ersätta den gamla Södra parkeringen i takt med att hotellet och vattenparken uppförs.

Ett arbete med en ny detaljplan för övriga delar av fastigheten Skår 40:17 (SAAB's gamla växellådsfabrik) pågår med syfte att möjliggöra en framtida expansion av nöjesparken.

Västlänken

I samband med byggnationen av Västlänken revs Lisebergshallen och backstage till Stora Scenen. Nya provisorier för backstage har färdigställts och ny markbeläggning har lagts vid huvudentrén. I januari 2020 kommer även Stjärnornas Krog och The Green Room att rivras. Ersättning för Lisebergshallen och de övriga byggnader som har tagits i anspråk har under 2019 utgått från Trafikverket med 113,7 Mkr. En viss påverkan på bolagets verksamhet från arbetet med Västlänken kan konstateras. Dock har ännu inget krav på ersättning utöver vad som tidigare avtalats rests från Lisebergs sida.

Påverkan på Lisebergs verksamhet från arbetet med Västlänken kommer att fortsätta, bland annat kommer verksamheten på Rondo att ställas in under första kvartalet 2020. Nya restauranger uppförs efter rivningen av Stjärnornas Krog och The Green Room vilka beräknas vara i drift i november 2020.

Verksamhetens utveckling

Övergripande resultat

Under 2018 besöktes hela parken, inklusive Lisebergsteatern, Rondo, Lisebergshallen & events i parken av 3,0 miljoner gäster och årets omsättning uppgick till 1 373,6 Mkr, varav ersättning från Trafikverket för de byggnader som tagits över i samband med Västlänksprojektet, utgjorde 113,8 Mkr. Antalet gäster minskade med 0,1 miljoner medan omsättningen, justerad för ersättningen från Trafikverket, ökade med 31,1 Mkr (2%) jämfört med föregående år. Jämfört med budget blev omsättningen 5,2 Mkr (0%) lägre.

Konsumtionen per gäst ökade med 6,6%, inklusive ett höjt entrépris, vilket förklarar delar av försäljningsökningen. Dessutom har en del anläggningstillgångar sålts såsom ett växthus i Källered och två attraktioner. Personal- och driftskostnaderna var lägre än både budget och föregående år. Justerat för ersättningen från Trafikverket uppgick resultatet efter finansiella poster till 90,6 Mkr vilket var 1,7 Mkr under budget och 16,0 Mkr jämfört med föregående år.

Totala investeringar uppgick till 406 Mkr och är i huvudsak hänförliga till Jubileumsprojektet, attraktionen Underlandet och det nya Hamnområdet. Det egna kapitalet uppgår till 1 283,1 miljoner kronor vilket motsvarar en soliditet på 60%.

Liseberg ökade även sin turistekonomiska betydelse för destination Göteborg under år 2019. Den turistekonomiska omsättningen som Liseberg genererade under året beräknas uppgå till 3 500 Mkr, en ökning från 2018 med 3%.

Parken

Det nya Hamnområdet hade premiär i samband med säsongsöppningen och har skapat en ny mötesplats i Göteborg där Lisebergs gäster kan äta, dricka, dansa och lyssna på musik. Totalt antal besökare till Lilla Scenen och Polketten under de tre säsongerna var över 115 000. Även scenprogrammet på Stora Scenen drog ett stort antal besökare (230 000) med akter som John Fogerty och Kraftwerk.

Övriga större nyheter under 2019 var ett nytt skräckhus utomhus under Halloween och en ombyggnad av Södra Entrén med fler självservicekassor och högre kapacitet.

Försäljningen av årskort (inkl. Guldpassen) uppgick till 189 000, vilket var 7 000 fler kort än föregående år.

Under året har en ny stor barnattraktion i Kaninlandet varit under uppförande. Attraktionen öppnar lagom till premiären 2020 och kommer att ta besökaren ned under marken till kaninernas värld i Underlandet.

Boende

Hotellmarknaden i Göteborg har varit stark under 2019 vilket inneburit att hotellet haft en bra beläggning, framförallt under sommaren, och har därmed kunnat öka sin omsättning. Genomsnittlig beläggning 2019 uppgick till 71% med bästa månaden i juli på 98%. Samtidigt har arbetet med att sänka kostnaderna gett resultat och totalt ökar hotellet sitt rörelseresultat med nästan 30% till drygt 10 Mkr. Stugor & Camping tappade en stor och viktig konferensgäst samtidigt som antalet entreprenörskunder minskade, vilket innebar att omsättning under 2019 också minskade från 40,3 till 37,7 Mkr. Boendeverksamheterna totalt uppvisade en ökning i rörelseresultat med 24% och uppgick till 17,2 Mkr.

2.2 Dotterbolag/Affärsområden

Se ovan under punkt 2.1.

2.2.1 Viktiga framtidsfrågor

Liseberg befinner sig i ständig utveckling. Det är nödvändig för att kunna möta nya krav från såväl ägare som gäster och för att skapa de ekonomiska förutsättningarna för Lisebergs långsiktiga framgång.

I likhet med tidigare år återfinns bland de viktigaste områden för utveckling...

... en investeringsplan, fokuserat på kärnaffären. Liseberg kommer fortsatt att investera i projekt som ökar gästvärdet, har kommersiell bäring och som förbättrar parkens fysiska miljö.

... säsongsförlängning. Fortsätta utveckla Halloween och Jul på Liseberg är till ännu bättre produkter är bland de viktigaste verktygen när det gäller att öka gästvolym och skapa bättre avkastning på Lisebergs anläggningstillgångar.

... expansion och nya affärsområden. Liseberg har påbörjat sin största satsning hittills med expansion av parken söderut genom att bygga ett tematiserat hotell och en vattenpark inomhus.

... en modern och effektiv organisation, med fokus på medarbetarnöjdhet. Medarbetare som trivs är den absolut viktigaste förutsättningar för en serviceleverans på hög nivå. Samtidigt står Liseberg mitt i en komplicerad kompetensväxling och måste löpande arbeta för effektiviseringar och produktivitetökningar..

... hållbarhet. Som konsumentprodukt har Liseberg en stor inverkan på sin omvärld – men också stora möjligheter för att påverka denna genom ett systematisk och ambitiöst hållbarhetsarbete.

... digital transformation. Liseberg kommunicerar, säljer och utvecklar sin produkt både i en analog såväl som i en digital kontext. Genom digital transformation och ett stringent varumärkesarbete skall Liseberg stå sig ännu starkare i en skärpt konkurrens på upplevelsemarknaden.

Med en ökad lönsamhet, en robust soliditet, ett starkt varumärke och en agil organisation i ryggen är Liseberg väl rustat för framtiden. Samtidigt kommer de kommande åren att ställa stora krav på såväl ägare som organisation, om Lisebergs

långsiktiga framgång skall tryggas.

2.3 Analys av årets utfall

Resultaträkning

	Bokslut 2019	Budget 2019	Avvikelse	Bokslut 2018
Intäkter	1373,6	1265,1	108,5	1 228,8
Kostnader	-1162,4	-1163,3	0,9	-1 147,3
Rörelseresultat	211,2	101,8	109,4	81,5
Finansiella intäkter	1,4		1,4	0,9
Finansiella kostnader	-8,3	-9,6	1,3	-7,8
Resultat efter finansiella poster	204,3	92,2	112,1	74,6

Se kommentarer under punkt 2.1.

2.4 Investeringar

Investeringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar

Nettoutgifter i mkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget/Plan 2020
Nyinvesteringar	135,1			336,2
Reinvesteringar	271,0	170,5	357,4	145,0
SUMMA INVESTERINGAR	406,1	170,5	357,4	481,2

Utfallet i reinvesteringar är 100,5 Mkr högre än budget. Avvikelsen är en kassaflödeseffekt relaterad till investeringen i den nya attraktionen i Kaninlandet som tas i bruk inför premiären 2020. Styrelsens budgetbeslut för attraktionen ligger på det år attraktionen tas i bruk, dvs år 2020.

Under året har investeringar relaterade till Jubileumsprojektet uppgått till 135,1 Mkr, vilket avropades mot separat budget.

Inför 2020 kommer investeringarna i Jubileumsprojektet att inkluderas i sammanställningen. Budgeten för reinvesteringar 2020 speglar den kassaflödesmässiga budgeten.

Investeringar i finansiella anläggningstillgångar

Aktier och andelar, mkr	Utfall 2019
Summa investeringar	

2.5 Bokslut

2.5.1 Sammanfattande analys

Se kommentarer under punkt 2.1.

2.6 Utveckling inom personalområdet

2.6.1 Personalvolym och lönekostnad

	2 019	2018	2017
Kostnader för konsultarvode (se anvisn)	1 334	2 063	
Lönekostnad (exkl arvoden och soc avg)	368,2	364,2	361,8
Årsarbetare - Arbetad tid (personalvolym)	1 112	1 112	1 107
Lönekostnad per årsarbetare	0,3	0,3	0,3

2.6.2 Övrig utveckling inom personalområdet

Antalet anställda i december har minskat. Vi ser inga strukturella förändringar som kan förklara minskningen utan det beror på schemajusteringar.

Antalet chefer har ökat med 4 personer i vår driftsorganisation, utifrån verksamhetens behov av ett mer närvarande ledarskap.

Rekrytering av tillsvidareanställda fortsätter att öka. Inom vissa delar av verksamheten ökar personalomsättningen. Konkurrensen om medarbetarna är stor i vissa yrken, dels i vissa specialistyrken men också inom traditionella yrkesområden som teknik och restaurang. Till rekryteringen av säsongsanställda har vi många sökanden. Liseberg arbetar fortsatt med att vara en attraktiv arbetsgivare och uppskattas generellt högt av våra många visstidsanställda.

Sjukfrånvaron har ökat, både långtidssjukfrånvaron och korttidssjukfrånvaron. Ökningen beror till stor del på ökad psykisk ohälsa. Liseberg har tidigare haft en låg andel sjuka på grund av psykisk ohälsa, men börjar nu alltmer spegla övriga samhället i sjukdomsorsaker. Med anledning av detta kommer vi att göra kompetenshöjande insatser inom området för att skapa förutsättningar för att motverka detta.

2.7 Redovisning av uppdrag ifrån KS/KF som fördelats utanför kommunfullmäktiges budget

2.8 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

2.8.1 Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll

Lisebergs arbete med intern kontroll ska, liksom övriga förvaltningar och bolags inom Göteborg Stad, utgå ifrån COSO:s ramverk – en internationell standard för intern styrning och kontroll.

För att säkerställa att tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer följs, ska Liseberg verka för en god intern styrning och kontroll. Vidare ska den interna kontrollen säkerställa att den finansiella rapporteringen och informationen i verksamheten är tillförlitlig.

Lisebergskoncernen har en gemensam anvisning där verksamhetens risker identifieras i samband med framtagandet av budget och planeringskonferenser för nästkommande verksamhetsår. Arbetet med riskanalys har delats upp i två delar, en del som avser riskanalys för verksamheten och en del som avser riskanalys för den finansiella

rapporteringen. De risker som identifieras för verksamhetens olika områden fastställs sedan till en samlad riskbild där de kategoriseras enligt Lisebergs fem styrdimensioner: Gäst, Hållbarhet, Varumärke, Medarbetare och Ekonomi.

När riskanalysen är genomförd och en samlad riskbild är framtagen ska en åtgärdsplan tas fram och som beskriver vilka riskreducerande åtgärder som planeras och genomförs för att minska risken.

Utifrån den samlade riskbilden av analysen och som en del av Lisebergskoncernens arbete med att förbättra verksamheten, ska styrelsen även välja ut ett antal riskområden som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår. Dessa utvalda riskområden antas i en intern kontrollplan för att verifiera att riskreducerande åtgärder vidtas och fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Mot bakgrund av ovanstående processbeskrivning innebär det för styrelsen att årligen besluta om:

- Riskanalys och en samlad riskbild för kommande verksamhetsår
- Åtgärdsplan
- Intern kontrollplan för kommande verksamhetsår

Kontrollerna i Internkontrollplanen för 2019 har testats och utvärderats löpande under året och inga väsentliga felaktigheter har påträffats. Det sammanlagda resultatet av de tester som utförts enligt Internkontrollplanen visar att Liseberg har en god intern kontroll.

Liseberg har under de senaste åren arbetat fram och utvecklat den process som idag används för styrning, uppföljning och kontroll. Organisationen har en bra kultur som tillåter en god intern kontroll och bidrar till ett riskmedvetande och en riskhantering i det dagliga arbetet. De risker och åtgärder som inkluderats i den årliga internkontrollplanen följs upp och granskas under året och då säkerställs också att dokumentationen är tillräcklig, samtidigt som uppföljningen i sig dokumenteras på ett betryggande sätt. Liseberg känner en trygghet i befintligt system för styrning, uppföljning och kontroll men ser samtidigt att förbättring skulle kunna ske gällande att ytterligare skapa medvetande och kommunicera kring arbetet till ledning på samtliga nivåer i organisationen.

2.8.2 Brukar-/kundorienterad kvalitetsledning

Liseberg genomförde 2018 en intressentanalys där de viktigaste intressentgrupperna identifieras. Gäster, medarbetare, invånare i Göteborgs stad, samt ägare fanns alla med som viktiga grupper som Liseberg bör ha en dialog med när det gäller utveckling av verksamheten.

Den allra största och viktigaste intressentgruppen är Lisebergs gäster (kunder). För att säkerställa att verksamheten möter gästerna behov och krav genomförs varje år ca 7000 enkäter, där man får besvara frågor om hur man upplevt kvalitén på sitt Lisebergsbesök. Resultatet av dessa enkäter sammanställs och är en viktig parameter när förändringar och utvecklingsarbete genomförs och utgör också viktig input till den årliga affärsplan- och budgetprocessen, där såväl ägarens politiska mål som verksamhetens behov och intressentgruppernas synpunkter omhändertas.

2.8.3 Sponsring

Från och med 2019 har Liseberg inga sponsringsåtaganden.

2.9 Kommunala ändamålet och befogenheterna

Bolagets styrelse ska i anslutning till årsredovisningen/årsrapporten göra ett uttalande huruvida verksamheten varit kompetenslig och förenlig med de kommunalrättsliga principerna som gäller för verksamheten. Som utgångspunkt för denna bedömning beaktas vad som framgår av bolagsordning och ägardirektiv. Av Lisebergs bolagsordning framgår att "bolaget skall ha till föremål för sin verksamhet att bedriva nöjesverksamhet, underhållning och andra programaktiviteter, försäljning, restaurang-, hotell-, camping- och gästhamnsverksamhet, fastighetsförvaltning samt konsultverksamhet och idéutveckling inom turism- och nöjesbranschen".

Av Lisebergs bolagsspecifika ägardirektiv framgår att "Lisebergsparken skall vara en av de ledande nöjesparkerna i Europa och ha en inriktning mot att bli en ledande turistattraktion året om. Nöjesparken bör ha en prispolitik som medger att alla kan besöka parken och ta del av dess utbud. Koncernen ska, i aktiv samverkan med andra aktörer inom turism och evenemangsnäringarna, medverka till att Göteborg blir en så attraktiv stad, att resandet till och vistelsen i Göteborgsområdet ökar. Lisebergs olika verksamheter skall utgå från den skandinaviska kulturtraditionen men också fånga upp traditioner från andra kulturer i syfte att verksamheterna ska tilltala och vara tillgänglig för alla göteborgare oberoende av nationellt ursprung och ålder. Lisebergs verksamheter med underhållning, attraktioner, restauranger och boende skall vara av hög klass. Verksamheterna skall präglas av kvalitet, säkerhet, service, variation och förnyelse. Liseberg bidrar med sin verksamhet till en god marknadsföring av Göteborgsregionen och stärker namnet Göteborg så att staden kan konkurrera nationellt och internationellt om attraktiva evenemang. Inom turismsektorn och nöjesparksmarknaden pågår förändringar och omstruktureringar såväl nationellt som internationellt. För att säkerställa koncernens uppdrag kan olika former av samarbete sökas med andra, exempelvis att ingå samarbetsavtal eller bilda delägda dotterbolag. Sådant samarbete skall vara av ett allmänintresse för kommunen och bidra till en positiv utveckling av koncernen och till marknadsföringen av Göteborg. Koncernens utveckling skall ske med långsiktighet och uthållighet. Tillfredsställande lönsamhet ska uppnås för att säkerställa självfinansiering".

Den kommunala kompetensen avseende drift av turistanläggningar regleras i 2 kap Kommunallagen samt i 4 kap 1 § Lagen om vissa kommunala befogenheter. Sammanfattningsvis kan sägas att drift av turistanläggningen Liseberg får bedrivas om anläggningen är av allmänt intresse, går ut på att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster och att turistanläggningen behövs för att främja turistväsendet inom kommunen. Lagen om vissa kommunala befogenheter ger alltså kommunen en utvidgad kompetens, vid sidan om den allmänna kompetensen, att bedriva turistanläggningar. Denna kompetens ger även kommunen befogenhet att tillhandahålla och driva turistanläggningar utan tillämpning av den så kallade lokaliseringsprincipen. Det vill säga verksamheten som bedrivs behöver inte vara en direkt anknytning till kommunens område eller dess medlemmar.

Liseberg var under 2019 en av Göteborgs främsta mötesplatser och ett av Sveriges mest besökta resmål, där såväl göteborgare som tillresande turister möttes över generationsgränserna. Totalt tog Liseberg anläggningar, nöjesparken tillsammans med boendeanläggningarna, emot cirka 3,3 miljoner gäster under 2019. Liseberg bidrar i betydande omfattning till att öka omsättningen inom handel, resor och boende i Göteborgsområdet.

Tillresande turister kommer således kommuninnevärdarna i Göteborg till nytta genom den turistekonomiska effekt de skapar. Det torde därför inte råda några tvivel om att Lisebergs verksamhet har varit av allmänt intresse och gått ut på att tillhandahålla

allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt bland annat göteborgarna och behövs för att främja turistväsendet inom kommunen. Driften av Liseberg anses alltså falla inom ramen för den kommunala kompetensen.

I nöjesparksbranschen är möjligheten att erbjuda ett integrerat boende, med tydlig koppling till besöksmålet, en mycket viktig del av verksamheten och affärsmodellen. Denna koppling är en tydlig trend över hela Europa, men även globalt, med både nya och starkt integrerade nöjesparksdestinationer, som under de senaste åren har blivit en viktig del av Lisebergs konkurrensbild. Boendeverksamhet är alltså en essentiell del av de tjänster Liseberg tillhandahåller och Liseberg arbetar med att knyta boendanläggningarna ännu närmare parken.

Mot beaktande av vad som nu angetts bedömer styrelsen och den verkställande direktören att verksamheten varit förenlig med kommunens ändamål med sitt ägande av bolaget och att bolaget har följt det ändamål som framgår av 3 § bolagsordningen och följt de principer för kommunal verksamhet som framgår av 2 kap kommunallagen samt 4 kap 1 § lag om kommunala befogenheter.

3 Uppföljning av kommunfullmäktiges budget

3.1 Kommunfullmäktiges mål/inriktningar

Lisebergs styrelse har beaktat de mål som bedömts ha relevans för Lisebergs verksamhet och där Liseberg kan bidra till att göra skillnad. Målen som beaktats – samt hur Liseberg arbetat med dessa och vilken måluppfyllelse som uppnåtts – framgår av listan nedan:

Göteborg är en företags- och tillväxtvänlig stad: Liseberg har under 2019 tagit ytterligare steg mot att genomföra Jubileumsprojektet, det vill säga uppföra Hotell och Vattenpark i anslutning till befintliga nöjesparken. Dessa nya anläggningar kommer att gynna inte bara Liseberg utan även det lokala näringslivet i stort. Bland annat förväntas anläggningarna generera hotellnätter för övriga hotell i Göteborg. Måluppfyllelse: God

Göteborg är en stad där människor jobbar och försörjer sig själva: Lisebergs verksamhet erbjuder inestegsjobb där unga, äldre, nyanlända och personer med funktionsvariationer får chans att vara en del av arbetslivet och därmed helt eller delvis försörja sig själva. Varje år anställs ca 2400 personer för säsongstjänster och genom olika projekt och samarbeten skapas inom dessa ramar arbetstillfällen för grupper som annars står långt ifrån arbetsmarknaden, t ex unga med funktionsvariationer. Måluppfyllelse: God

Göteborg är en trygg, säker och ren stad: Liseberg är en grön oas mitt inne i stan som bidrar till att göra Göteborg till en roligare plats att bo och vistas. En hög närvaro av vakter och parkvärdar bidrar till att skapa en trygg arena för samvaro och möten över kultur och generationsgränser. Måluppfyllelse: God

Göteborg är en stad fri från diskriminering där mänskliga rättigheter är självklara: Liseberg bedriver en verksamhet grundad i alla människors lika värde och med en ambition om att tillhandahålla något för alla, oavsett bakgrund och förutsättningar. Liseberg har också en prispolitik som gör att så många som möjligt ska kunna ta del av parkens utbud. Eftersom vi vet att pris ändå kan vara ett hinder, har vi ett omfattande arbete med stödinsatser med syfte att nå gästgrupper som utan Lisebergs hjälp inte hade haft möjlighet att besöka parken. Detta arbete sker i nära samarbete med etablerade aktörer som Social Resursförvaltning, Insamlingsstiftelsen för Drottning Silvias Barn och Ungdomssjukhus och Räddningsmissionen. Liseberg har som mål att 2 procent av omsättningen ska gå till stödinsatser och 2019 var det totala värdet av Lisebergs stöd 17 miljoner kronor. Måluppfyllelse: God

Göteborg är en tillgänglig stad för alla: Liseberg arbetar för att parken och dess utbud ska vara tillgänglig för alla. Även om säkerhetsföreskrifter för t ex en viss attraktion gör att den inte kan åkas av alla, så ska det alltid finnas något annat som man kan åka istället. Liseberg arbetar för att hela parken ska vara registrerad i Tillgänglighetsdatabasen för att på så sätt underlätta för den som har särskilda behov att själva undersöka vilka möjligheter man har under sitt besök. Måluppfyllelse: God

Alla göteborgare har tillgång till kultur: Liseberg erbjuder, genom sitt årskort, konserter och annan scenunderhållning till en mycket billig peng och utan åldersgräns. Utbudet är mycket varierat för att tillfredsställa olika smaker och intressen. Måluppfyllelse: God

Göteborgs livsmiljö är hållbar: Liseberg har hållbarhet som en av fem styrdimensioner och frågorna genomsyrar hela verksamheten. Parken drivs t ex på grön el och med energisnål LED-belysning och under 2019 har man inlett arbetet med att fasa ut engångsartiklar i plast. **Måluppfyllelse: God**

Upphandlingar skapar mervärde för göteborgarna: Liseberg befinner sig mitt i omställningen till att fullt ut tillämpa LOU. Arbetet går enligt den plan som lagts.
Måluppfyllelse: God

Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor: Liseberg har kollektivavtal för samtliga anställda bedriver verksamheten med medarbetarnas trivsel och nöjdhet som utgångspunkt. Målet är att rankas som Sveriges bästa arbetsgivare, en position man ännu inte nått men där man flera gånger tagit sig in på topp 10-listan. 85 procent av Lisebergs medarbetare håller med om påståendet ”Allt sammantaget skulle jag säga att detta är en mycket bra arbetsplats”. Måluppfyllelse: God

Göteborgs Stads budget är i balans: Liseberg bidrar med ett positivt resultat och lämnar ett koncernbidrag till ägaren på 8,6 Mkr. Måluppfyllelse: God

3.2 Kommunfullmäktiges uppdrag till styrelsen

4 Nyckeltalsredovisning

	Utfall 2019	Budget/målvärde 2019	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
De vi är till för					
Verksamhet/ Processer					
Medarbetare/ Personal					
Ekonomi/ägare					
Rörelseresultat	211,2	101,8	81,5	99,0	108,9
Resultat efter finansiella poster	204,3	92,2	74,6	90,8	100,1
Soliditet	60 %	61 %	59 %	63 %	61 %
Eget kapital	1 283,1	1 190,3	1 118,7	1 061,3	991,4